

УКРАЇНА

(19) **UA**

(11) **103873**

(13) **U**

(51) МПК

A61P 1/16 (2006.01)

G01N 33/49 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки:	u 2015 03626	(72) Винахідник(и):	Поготова Гуля Аманмурадівна (UA), Горчакова Надія Олександрівна (UA)
(22) Дата подання заявки:	17.04.2015	(73) Власник(и):	НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ, бул. Шевченка, 13, м. Київ-4, 01601 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель:	12.01.2016		
(46) Публікація відомостей про видачу патенту:	12.01.2016, Бюл.№ 1		

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ПРЕПАРАТІВ З ГЕПАТОПРОТЕКТОРНОЮ ДІЄЮ НА ПОКАЗНИКИ ЦИТОЛІЗУ КРОВІ ЩУРІВ ПРИ ТОКСИЧНОМУ ГЕПАТИТІ

(57) Реферат:

Спосіб визначення впливу препаратів з гепатопротекторною дією на показники цитолізу в сироватці крові щурів при токсичному гепатиті включає дослідження крові, у якому протягом 10 днів усім тваринам дослідних груп вводять 1 раз на добу внутрішньошлунково селеназу в дозі 50 мкг/кг, адеметіонін в дозі 100 мг/кг, епадол в дозі 100 мг/кг, лівонорм в дозі 100 мг/кг, детоксил в дозі 100 мг/кг на тлі токсичного гепатиту. Визначають рівень цитолізу і антицитолітичну активність препаратів. Отримані результати порівнюють з контролем і при зміні показників визначають їх вплив на цитоліз в сироватці крові щурів.

UA 103873 U

Корисна модель, що заявляється, належить до медицини, точніше до фармакології, і може бути використана для визначення впливу препаратів з гепатопротекторною дією на показники цитолізу в сироватці крові щурів при токсичному гепатиті.

Відомо, що маркери цитолізу - активність аланін амінотрансферази (АлАТ), аспартатамінотрансферази (АсАТ), лужної фосфатази (ЛФ) є показниками порушень структури і метаболізму життєво-важливих органів, тому при патологічних і екстремальних станах в сироватці крові активність цих показників зростає [1]. Гепато- і ораганопротекторні властивості при різних патологічних станах встановлені у селеназі, адеметіоніні, препаратах напівненасичених жирних кислот омега [12], лівонормі і детоксилі.

Попередніми дослідженнями порівнювали гепатопротекторний ефект селенази, препарату омега-3-поліненасичених жирних кислот епадолу, адеметіоніну, лівонорму та детоксилу на підставі їх впливу на енергетичний і прооксидантно-антиоксидантний обмін печінки, міокарда та тканин головного мозку при токсичному дихлоретановому гепатиті. При патології встановлено збільшення в усіх тканинах маркерів окисної модифікації білка - альдегідфенілгідразонів (АФГ), карбоксилфенілгідразонів (КФГ) та показника ацидозу - лактату, при падінні показників антиоксидантного захисту - активності супероксиддисмутази (СОД), глутатіонпероксидази (ГПР), вмісту відновленого глутатіону (ВГ), показників енергетичного обміну - вмісту АТФ, малату, пірувату. При токсичному гепатиті селеназа відновлювала прооксидантно-антиоксидантний гомеостаз в усіх органах, енергетичний метаболізм тільки в печінці і міокарді. Епадол не впливав на показники метаболізму в мозковій тканині щурів, нормалізував активність СОД, ГПР, АФГ, КФГ, вміст лактату в печінці, рівень КФГ, АТФ, пірувату, малату, лактату в міокарді. Адеметіонін при токсичному гепатиті відновлював показники енергетичного обміну та прооксидантно-антиоксидантного гомеостазу при токсичному гепатиті в усіх органах. Лівонорм та детоксил реалізували захисну дію на всі показники метаболізму в гепатоцитах, в міокарді відновлювали лише маркери окислювальної модифікації білків і не впливали на показники енергетичного обміну і прооксидантно-антиоксидантного гомеостазу в головному мозку щурів [6, 7].

Тому доцільним було порівняти вплив селенази, епадолу, адеметіоніну, лівонорму і детоксилу за показниками цитолізу відносно їх гепатопротекторної дії при токсичному гепатиті.

Найбільш близьким аналогом за технічною суттю до способу, що заявляється, є спосіб фармакологічної детоксикації, який дозволяє безпосередньо діяти на токсичну речовину або її рецептори і лікувати ряд токсичних ефектів [6].

Задача запропонованого способу полягає у вивченні впливу селенази, епадолу, адеметіоніну, лівонорму і детоксилу на показники цитолізу в сироватці крові щурів при токсичному гепатиті.

Технічний результат при вирішенні задачі полягає в покращенні показників цитолізу в сироватці крові щурів при токсичному гепатиті.

Поставлена задача вирішується тим, що у відомому способі, який включає дослідження крові, згідно з корисною моделлю, протягом 10 днів усім тваринам дослідних груп вводять 1 раз на добу внутрішньошлунково селеназу в дозі 50 мг/кг, адеметіонін в дозі 100 мг/кг, епадол в дозі 100 мг/кг, лівонорм в дозі 100 мг/кг, детоксил в дозі 100 мг/кг на тлі токсичного гепатиту, визначають рівень цитолізу і антицитолітичну активність препаратів, отримані результати порівнюють з контролем і при зміні показників визначають їх вплив на цитоліз в сироватці крові щурів

Спосіб здійснюють наступним чином.

Досліди проведені на 49 нелінійних білих щурах - самцях масою тіла 170-190 г, отриманих з ПП "Біомодельсервіс" м. Київ. Щурів утримували, згідно з Методичними рекомендаціями ДЕЦ МОЗ України [10]. Протягом 20 днів щоденно щурів зважували і оглядали. Для моделювання токсичного гепатиту застосовували дихлоретан, який вводили внутрішньошлунково за допомогою металевого зонда щурам в дозі 500 мг/кг 1 раз на добу протягом 4 днів в суміші з оливковою олією (1:1). Токсичний гепатит, індукований дихлоретаном, супроводжується високим ступенем вільно-радикального окиснення, окисною модифікацією білків, дипривацією глутатіонової ланки тіолдисульфідної системи, порушенням енергетичного обміну, збільшенням об'єму жирової дистрофії і високим рівнем трансаміназ [5].

На 5 день експерименту введення токсичного агента припинялося і протягом 10 днів усім тваринам дослідних груп вводили 1 раз на добу внутрішньошлунково селеназу в дозі 50 мг/кг, адеметіонін в дозі 100 мг/кг, епадол в дозі 100 мг/кг, лівонорм в дозі 100 мг/кг, детоксил в дозі 100 мг/кг. Препарати, погано розчинні в воді, вводили у вигляді суспензії, стабілізованої Твіном 80. Інтактна і контрольна група отримували внутрішньошлунково в аналогічному обсязі воду з Твіном-80. Біохімічні дослідження проводили на 20-й день експерименту. На цей термін спостереження тварин виводили з експерименту під тіопенталовим наркозом (40 мг/кг), швидко

забирали кров. Ефективність лікування оцінювали за біохімічними показниками сироватки крові (визначали активність АлАТ, АсАТ, ЛФ), встановлюючи рівень цитолізу і антицитолітичну активність препаратів за допомогою біхроматичної фотометричної системи загального призначення STAT FAX 1904 PLUS (Awareness Technology inc, США). Активність АлАТ, АсАТ, ЛФ виражали в ОД/л. Аналіз нормальності розподілу оцінювали за критеріями Колмогорова-Смирнова (Д) і Lillifors, а також Shapiro-Wilk (W), якому віддавали перевагу. Дані представлені у вигляді середньої і стандартної помилки репрезентативності вибіркового середнього значення. Результати дослідження оброблені з застосуванням статистичного пакета ліцензійної програми STATISTICA® for Windows 6.0 (Stat. Soft. Inc. NAXXR 712D 83214 FANS), а також SPSS 16.0 "Microsoft Exel 2003". Для всіх видів аналізу статистично значущими вважали відмінності при $p < 0,05$.

Згідно з отриманими даними, у щурів в сироватці периферичної крові при дихлоретановому гепатиті зростає активність маркерів цитолізу АлАТ на 58 %, АсАТ на 28 %, ЛФ на 27 % (таблиця), що підтверджує зміни метаболізму та функції органів і узгоджується з порушенням показників енергетичного та прооксидантно-антиоксидантного обміну у щурів в серці, печінці, тканинах мозку при цій патології. Підвищення активності ЛФ в сироватці крові також свідчить про наявність холестазу та атрофічних змін в печінці [4,14]. Досліджувані препарати диференційовано відновлюють активність біохімічних показників, тобто знижують активність маркерів цитолізу (див. таблицю). Епадол зменшує активність АлАТ на 23 %, АсАТ на 11 %, ЛФ на 15 %; селеназа - АлАТ на 32 %, АсАТ на 17 %, ЛФ на 17 %. Адеметіонін знижує активність АлАТ на 26 %, АсАТ на 14 %, ЛФ на 13 %. Під впливом лівонорму АлАТ знижується на 22 %, АсАТ на 11 %, ЛФ на 13 %, детоксилу - АлАТ на 22 %, АсАТ на 11 %, ЛФ на 11 %.

Таблиця

Вплив селенази, епадолу, адеметіоніну, детоксилу і лівонорму на показники цитолізу в сироватці крові щурів при дихлоретановому токсичному гепатиті

Умови експерименту	АлАТ ОД/л	АсАТ ОД/л	ЛФ ОД/л
Інтактні щури	117±12,2	210±12,2	197±13,3
Дихлоретановий гепатит	185±10,3*	265±8,2*	254±7,5*
Дихлоретановий гепатит+епадол	136±7,7**	235±7,5**	215±7,3**
Дихлоретановий гепатит+селеназа	121±11,2**	220±9,2**	203±8,9**
Дихлоретановий гепатит+адеметіонін	130±12,8**	231±7,9**	221±6,3**
Дихлоретановий гепатит+лівонорм	137±6,8**	236±6,9**	231±4,2**
Дихлоретановий гепатит+детоксил	138±9,1**	234±5,2**	233±5,9**

* $P < 0,05$ порівняно з контролем

** $P < 0,05$ порівняно з гепатитом

Відомо, що дихлоретан, в першу чергу, є гепатотропним токсином, що пошкоджує мембрани та органи гепатоцитів, тому більш суттєві зміни метаболізму спостерігаються в печінці, але також знижується обмін речовин і в інших життєво-важливих органах, таких як міокард, мозкова тканина [8]. Цей токсин, як і інші пошкоджуючі фактори, викликає стан оксидативного стресу, активуючи вільнорадикальне окиснення та перекисне окиснення ліпідів, що веде до пошкодження мембран та загибелі клітин. При оксидативному стресі порушуються функціонально-структурна цілісність гепатоцитів та структура і функція мітохондрій. Маркери цитолізу (активність АлАТ, АсАТ, ЛФ), вміст яких зростає в сироватці крові, висвітлюють деструктивні і метаболічні зміни в гепатоцитах, в міокарді, мозковій тканині, що було відмічено нашими попередніми дослідженнями при моделюванні дихлоретанового гепатиту. При гострій інтоксикації, в тому числі дихлоретаном, коли при розвитку оксидативного стресу відмічають лише перший етап (ініціальний), можливе проведення фармакологічної корекції, яка в наших дослідженнях була здійснена введенням селенази, адеметіоніну, епадолу, лівонорму та детоксилу, що представляють антиоксиданти, належать до сквенджерів вільних радикалів жирних кислоти та гідроперексидів [11].

Більш виражено понижують активність маркерів цитолізу селенази і адеметіонін, що пов'язано з їх механізмами дії. Селен у складі селенази включається в структуру глутатіонпероксидази, яка руйнує гідроксипероксидазу та захищає мембрани ліпідів [2, 3, 9].

Адеметіонін належить до похідних метіоніну і не тільки завдяки антиоксидантній дії підсилює елімінацію вільних радикалів, але приймає участь у важливих біохімічних процесах, які лежать в основі регенерації клітин: трансметилуванні, синтезі поліамінів та ін. [13]. Крім цього, за нашими дослідженнями, при дихлоретановому гепатиті саме ці сполуки відновлюють енергетичний обмін та прооксидантно-антиоксидантний гомеостаз не тільки в печінці, міокарді, але і в тканинах головного мозку.

Таким чином, отримані дані обґрунтовують доцільність застосування препаратів з гепатопротекторною та органопротекторної дією (селенази, епадолу, адеметіоніну, лівонорму, детоксилу) при токсичному дихлоретановому гепатиті.

В умовах дихлоретанового гепатиту в сироватці крові щурів підвищується активність маркерів цитолізу АлАТ, АсАТ, ЛФ. Селеназа, епадол, адеметіонін, лівонорм, детоксил при внутрішньошлунковому курсовому введенні щурам з токсичним дихлоретановим гепатитом диференційовано знижують показники цитолізу (активність АлАТ, АсАТ, ЛФ) в сироватці крові.

Джерела інформації:

1. Білай І.М. Фармакологічні дослідження 4-аміно-5-(фуран-2-іл)-4Н-1,2,4-триазол-3-тіолу при парацетамоловому гепатиті / І.М. Білай, С.О. Михайлюк, В.В. Парченко [та ін.] // Укр. біофармацевтичний журнал. – 2014. - Т.12, № 3. - С. 60-62.

2. Громова О.А. Селен - впечатляющие итоги и перспективы применения / О.А. Громова, Н.В. Гоголева // Мед. неотл. состояний. - 2010. - Т. 31, № 6. - С. 124-128.

3. Коржинський Ю.С. Селен: біологічна роль і потреба дитячого організму / Ю.С. Коржинський, Х.Б. Слівінська-Курчак // Медицина транспорту України - 2011. - № 4. - С. 90-93.

4. Морозов С.Ю. Гепатопротекторы в практике врача-клинициста / С.Ю. Морозов // Рус. мед. журн. -2009. - Т. 11, № 1. - С. 25-26.

5. Мышкин А.В. Окислительный стресс и повреждение печени при химических воздействиях / А.В. Мышкин, А.Б. Бакиров. - Уфа, 2001. - 176 с.

6. Поготова Г.А. Вплив лівонорму та детоксилу на енергетичний обмін, прооксидантно-антиоксидантну систему в печінці, міокарді та головному мозку щурів при дихлоретановому гепатиті / Г.А. Поготова, Н.О. Горчакова, І.Ф. Беленічів, І.С. Чекман // Вісн. проблем біол. і мед. - 2014. - Т. 3, Вип. 3. - С. 187-191.

7. Поготова Г.А. Дія селенази на показники енергетичного обміну та прооксидантно-антиоксидантної системи в органах щурів при токсичному гепатиті / Г.А. Поготова, Н.О. Горчакова, І.Ф. Беленічев, І.С. Чекман // Вісник проблем біології та медицини. - 2014. - Т. 2, Вип. 3. - С. 216-220.

8. Сивоконюк О.В. Патоморфологические аспекты периферической иммунной системы при экспериментальном токсическом гепатите / О.В. Сивоконюк, А.И. Даниленко // Достижения биологии та медицины. 2010. - № 1 (15). - Р. 14-17.

9. Степанов Ю.М. Селен и заболевания печени / Ю.М. Степанов, В.В. Белицкий, С.В. Косинская // Сучасна гастроентерологія. - 2012. - № 4 (66). - С. 90-100.

10. Стефанов А.В. Доклинические исследования лекарственных средств / А.В. Стефанов. - К.: Авиценна, 2002. - 568 с.

11. Чекман И.С. Антиоксиданты: клинико-фармакологический аспект / И.С. Чекман, И.Ф. Беленичев, Н.А. Горчакова [и др.] // Укр. мед. часопис. - 2014 - № 1. - С. 22-28.

12. Шевелек А.Н. Влияние омега-3 полиненасыщенных кислот на биоэлектрическую активность сердца у пациентов с пароксизмальной фибрилляцией предсердий / А.Н. Шевелек // Укр. кард. журнал. - 2014. - № 2. - С. 93-99.

13. Юрьев К.Л. Гептрал® (адеметионин) - гепатопротектор и антидепрессант / К.Л. Юрьев // Укр. мед. часопис. - 2012. - Т. 1, № 87. - С. 61-69

14. Andrade R. Drug-induced liver injuries analysis of 461 residences sublimitted to the Spanish registry a 10-years period / R. Andrade, M. Lucena, M.C. Fernandes [et al.] // Gastroenterol. - 2005. - Vol. 129. - P. 512-521.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

- 5 Спосіб визначення впливу препаратів з гепатопротекторною дією на показники цитолізу в сироватці крові щурів при токсичному гепатиті, що включає дослідження крові, який **відрізняється** тим, що протягом 10 днів усім тваринам дослідних груп вводять 1 раз на добу внутрішньошлунково селеназу в дозі 50 мкг/кг, адеметіонін в дозі 100 мг/кг, епадол в дозі 100 мг/кг, лівононорм в дозі 100 мг/кг, детоксил в дозі 100 мг/кг на тлі токсичного гепатиту, визначають рівень цитолізу і антицитолітичну активність препаратів, отримані результати порівнюють з
- 10 контролем і при зміні показників визначають їх вплив на цитоліз в сироватці крові щурів.

Комп'ютерна верстка Л. Ціхановська

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601